

Vec C-195/20 PPU

Návrh na začatie prejudiciálneho konania

Dátum podania:

8. máj 2020

Vnútroštátny súd:

Bundesgerichtshof

Dátum rozhodnutia vnútroštátneho súdu:

21. apríl 2020

Obžalovaný:

XC

Vedľajší účastník konania:

Der Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof

PRACOVNÝ DOKUMENT

BUNDESGERICHTSHOF (Spolkový súdny dvor, Nemecko)

UZNESENIE

[omissis]

z

21. apríla 2020

v trestnej veci

proti

XC

[omissis]

pre znásilnenie a iné

Vedľajší účastník konania:

Der Generalbundesanwalt

beim Bundesgerichtshof (Generálny
prokurátor pri Spolkovom súdnom
dvore, Nemecko)

6. trestný senát Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) vydal 21. apríla 2020 toto uznesenie:

1. Súdnemu dvoru Európskej únie sa podľa článku 267 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ) predkladá nasledujúca prejudiciálna otázka:

Má sa článok 27 ods. 2, 3 rámcového rozhodnutia Rady z 13. júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi (2002/584/SVV) (Ú. v. ES L 190, 2002, s. 1; Mim. vyd. 19/006, s. 34; ďalej len „rámcové rozhodnutie 2002/584“) v znení rámcového rozhodnutia Rady 2009/299/SVV z 26. februára 2009 o zmene a doplnení rámcových rozhodnutí 2002/584/SVV, 2005/214/SVV, 2006/783/SVV, 2008/909/SVV a 2008/947/SVV a o posilnení procesných práv osôb, podpore uplatňovania zásady vzájomného uznávania, pokiaľ ide o rozhodnutia vydané v neprítomnosti dotknutej osoby na konaní (Ú. v. EÚ L 81, 2009, s. 24) vykladať v tom zmysle, že zásada špeciality nebráni opatreniu obmedzujúcemu osobnú slobodu pre skutok spáchaný pred odovzdaním, ktorý je odlišný od skutku, ktorý je dôvodom odovzdania osoby, v prípade, ak osoba po odovzdaní dobrovoľne opustila územie vydávajúceho členského štátu, neskôr ju iný vykonávajúci členský štát na základe ďalšieho európskeho zatykača znova odovzdal na územie vydávajúceho členského

štátu a tento druhý vykonávajúci členský štát udelil súhlas na stžhanie, odsúdenie a vykonanie trestu pre tento iný skutok?

2. Konanie o opravnom prostriedku „Revision“ sa do rozhodnutia Súdneho dvora Európskej únie o prejudiciálnej otázke prerušuje.

Dôvody:

- 1 6. trestný senát Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) má rozhodnúť o opravnom prostriedku „Revision“ obžalovaného proti rozsudku Landgericht Braunschweig (Krajinský súd Braunschweig, Nemecko) zo 16. decembra 2019. Krajinský súd uznal obžalovaného za vinného z trestného činu závažného znásilnenia v jednočinnom súbehu s lúpežným vydieraním spáchaného v roku 2005 Portugalsku, pretože podľa zistení rozsudku 2. septembra 2005 okolo 22:30 hod. v Praia da Luz (Portugalsko) maskovaný a ozbrojený okrem iného zakrivenou šablou vnikol do domu vtedy sedemdesiatdvaročnej Američanky, túto spútal a zapchal jej ústa, viac ako pätnásť minút ju pružným kovovým predmetom bil po hrudníku, podbruší, rukách a zadku, následne ju vaginálne znásilnil a napokon ju prinútil vydať hotovosť. Započítajúc jednotlivé tresty z rozsudku Amtsgericht Niebüll (Okresný súd Niebüll, Nemecko) zo 6. októbra 2011 ho odsúdil na súhrnný trest odňatia slobody v trvaní siedmich rokov a do uloženého súhrnného trestu odňatia slobody v pomere 1:1 započítal vydávaciu väzbu vykonanú v Taliansku.
- 2 Svojím opravným prostriedkom „Revision“ obžalovaný namieta okrem iného porušenie zásady špeciality podľa § 83h ods. 1 bod 1 vnútroštátneho Gesetz über die Internationale Rechtshilfe in Strafsachen (IRG) (zákon o medzinárodnej právnej pomoci v trestných veciach; ďalej len „IRG“), zavedenej prostredníctvom Gesetz zur Umsetzung des Rahmenbeschlusses über den Europäischen Haftbefehl und die Übergabeverfahren zwischen den Mitgliedstaaten der Europäischen Union (zákon, ktorým sa preberá rámcové rozhodnutie o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi Európskej únie) z 20. júla 2006 (BGBl. I S. 1721).

I.

- 3 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa zakladá na tomto skutkovom stave:
- 4 1. Začiatkom roka 2016 bolo proti obžalovanému vedené trestné konanie pre pohlavné zneužívanie dieťaťa. Tribunal de Relacao de Evora (Odvolací súd Evora, Portugalsko) na základe európskeho zatykača, ktorý z dôvodu tohto trestného konania 23. augusta 2016 vydala Staatsanwaltschaft Hannover (Prokuratúra v Hannoveri, Nemecko), povolil odovzdanie obžalovaného nemeckým justičným orgánom, pričom obžalovaný sa nevzdal zásady špeciality. Dňa 22. júna 2017 bol vydaný do Nemecka a do 31. augusta 2018 v plnom rozsahu vykonal trest odňatia slobody v trvaní jedného roka a troch mesiacov uložený za pohlavné zneužívanie dieťaťa. Potom začal ochranný dohľad v trvaní

piatich rokov, pričom obžalovaný dostal pokyn, aby sa najmenej raz za mesiac osobne hlásil u svojho probačného úradníka.

- 5 2. Počas výkonu trestu bol zrušený podmienený odklad výkonu trestu uloženého vyššie uvedeným rozsudkom Amtsgericht Niebüll (Okresný súd Niebüll) zo 6. októbra 2011, ktorým bol obžalovaný odsúdený pre trestný čin obchodovania s omamnými látkami v nie malom rozsahu spáchaný desiatimi skutkami na úhrnný trest odňatia slobody v trvaní jedného roka a deviatich mesiacov. Dňa 22. augusta 2018 podala Staatsanwaltschaft Flensburg (Prokuratúra Flensburg, Nemecko) na Tribunal de Relacao de Evora (Odvolací súd Evora) návrh na upustenie od uplatňovania zásady špeciality a požiadala o súhlas s výkonom trestu. Keďže tento súhlas nebol udelený včas, žalovaný bol 31. augusta 2018 prepustený z výkonu trestu odňatia slobody. Dňa 18. alebo 19. septembra 2018 vycestoval do Holandska a neskôr odcestoval do Talianska.
- 6 3. Na účely výkonu rozsudku Amtsgericht Niebüll (Okresný súd Niebüll) bol vydaný ďalší európsky zatykač, na základe ktorého bol obžalovaný v Taliansku 27. septembra 2018 zatknutý a 18. októbra 2018 bol odovzdaný do Nemecka. Najprv však taliansky vykonávajúci orgán 10. októbra 2018 udelil povolenie na toto odovzdanie.
- 7 4. Staatsanwaltschaft Braunschweig (prokuratúra Braunschweig, Nemecko) ďalším európskym zatykačom z 12. decembra 2018 požiadala taliansky vykonávajúci orgán, aby dodatkom k povoleniu z 10. októbra 2018 udelil súhlas aj so stíhaním skutku, ktorý je predmetom tohto konania. Tento súhlas udelil 22. marca 2019 odvolací súd v Miláne.
- 8 5. Od 23. júla 2019 do 11. februára 2020 sa obžalovaný nachádzal vo vyšetrovacej väzbe vo veci, ktorá je predmetom tohto konania. Po tom, ako portugalský vykonávajúci orgán medzičasom súhlasil s výkonom úhrnného trestu uloženého rozsudkom Amtsgericht Niebüll (Okresný súd Niebüll), od 12. februára 2020 prebieha výkon tohto trestu. Dňa 7. júna 2020 budú vykonané dve tretiny tohto úhrnného trestu. Vtedy sa podľa vnútroštátneho práva bude musieť rozhodnúť o podmienenom odložení výkonu zvyšku trestu. Vyšetrovacia väzba nariadená v tomto konaní v súčasnosti trvá naďalej ako kumulatívna väzba. Pre prípad odloženia výkonu zvyšku trestu alebo po úplnom výkone trestu sa zatykač vydaný v tejto veci opäť stane vykonateľným.

II.

- 9 1. Senát považuje zodpovedanie prejudiciálnej otázky za nevyhnutné pre svoje rozhodnutie o opravnom prostriedku „Revision“. Článok 27 ods. 2, 3 rámcového rozhodnutia 2002/584 bol do vnútroštátneho práva obsahovo prebratý ustanovením § 83h ods. 1, 2 IRG. Výklad § 83h ods. 1, 2 IRG preto závisí od výkladu článku 27 ods. 2, 3 rámcového rozhodnutia 2002/584. Ak predmetný skutok podlieha zásade špeciality, je to relevantné pre rozhodnutie senátu. Súdny dvor EÚ síce rozhodol, že osoba, ktorá bola odovzdaná, môže byť stíhaná

a odsúdená za trestný čin podliehajúci ochrane špeciality pred získaním súhlasu vykonávajúceho členského štátu, avšak len v prípade, že počas trestného stíhania za tento trestný čin alebo v rozsudku o ňom nebolo uložené nijaké opatrenie obmedzujúce slobodu (SDEÚ, rozsudok z 1. decembra 2008 - C-388/08, Leymann a Pustovarov, bod 76). Vo vnútroštátnej judikatúre sa uznáva, že tým je vylúčené aj ukládanie súhrnného trestu s trestom podliehajúcim ochrane špeciality [*omissis*].

- 10 V tejto veci došlo k ukládaniu súhrnného trestu a aj k výkonu vyšetrovacej väzby, pričom príkaz na vzatie do vyšetrovacej väzby trvá naďalej. Bez ohľadu na to, že zatykač sa najneskôr po vykonaní trestu opäť stane vykonateľným, už teraz vyvoláva účinky obmedzujúce slobodu na prebiehajúci výkon trestu v inej veci (pozri uznesenie senátu z dnešného dňa o naliehavom prejudiciálnom konaní).
- 11 2. Prejudiciálne konanie je nevyhnutné, pretože ani nie je zrejma príslušná alebo analogicky použiteľná judikatúra Súdneho dvora EÚ a ani právna situácia nie je *a priori* jednoznačná [*omissis*]. Najmä k § 83h ods. 2 bodu 1 IRG je zastávaný aj názor, že ochrana špeciality zaniká len v prípade dobrovoľného návratu na nemecké štátne územie [*omissis*].
- 12 3. Preto senát predkladá prejudiciálnu otázku Súdnemu dvoru Európskej únie podľa článku 267 ods. 1 písm. a) a ods. 3 ZFEÚ na prejudiciálne rozhodnutie a podľa článku 107 ods. 2 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora z 25. septembra 2012 (Ú. v. EÚ C 265, 2012, s. 1; ďalej len „rokovací poriadok“), naposledy zmeneného 26. novembra 2019 (Ú. v. ES L 316, 2019, s. 103) navrhuje, aby Súdny dvor prejudiciálnu otázku zodpovedal nasledovne:
- 13 Článok 27 ods. 2, 3 rámcového rozhodnutia 2002/584 sa má vykladať v tom zmysle, že zásada špeciality nebráni opatreniu obmedzujúcemu osobnú slobodu pre skutok spáchaný pred odovzdaním, ktorý je odlišný od skutku, ktorý je dôvodom odovzdania osoby, v prípade, ak osoba po odovzdaní dobrovoľne opustila územie vydávajúceho členského štátu, neskôr ju iný vykonávajúci členský štát na základe ďalšieho európskeho zatykača znova odovzdal na územie vydávajúceho členského štátu a tento druhý vykonávajúci členský štát udelil súhlas na stíhanie, odsúdenie a vykonanie trestu pre tento iný skutok.

III.

- 14 Senát vychádza z týchto skutočností:
- 15 1. Obžalovaný tým, že najneskôr 19 dní po svojom prepustení na slobodu dobrovoľne odcestoval do Holandska a neskôr do Talianska, stratil ochranu špeciality vyplývajúcu z jeho odovzdania portugalskými vykonávajúcimi orgánmi z 22. júna 2017.
- 16 a) Tomu nebráni skutočnosť, že obžalovaný bol v rámci ochranného dohľadu povinný najmenej raz za mesiac sa hlásiť u svojho probačného úradníka. Pretože na rozdiel od straty ochrany špeciality z dôvodu zotrvania v dožadujúcom

členskom štáte podľa článku 27 ods. 3 písm. a) prvej možnosti rámcového rozhodnutia 2002/584 (§ 83h ods. 2 bod 1 prvá možnosť IRG) v prípade vycestovania podľa článku 27 ods. 3 písm. a) druhej možnosti rámcového rozhodnutia 2002/584 (§ 83h ods. 2 bod 1 druhá možnosť IRG) vzhľadom na jednoznačné znenie týchto predpisov nezáleží na tom, že obžalovaný bol definitívne prepustený na slobodu. Analogické použitie tohto predpokladu na prípad vycestovania tiež nie je potrebné. Obmedzenie na definitívne prepustenie na slobodu, ktoré zákon stanovuje v prípade zotrvania, totiž chráni toho, kto sa v súlade s právom podriadi príkazu zdržiavať sa na určitom mieste. Takúto ochranu nepotrebuje ten, kto porušiac príkaz zdržiavať sa na určitom mieste dobrovoľne opustí dožadujúci členský štát.

- 17 b) K strate ochrany špeciality dochádza už pri dobrovoľnom opustení územia dožadujúceho členského štátu. Ten, kto dobrovoľne opustí členský štát, ktorý prijíma obmedzenie svojej suverenity odovzdaním s ochranou špeciality, sa bez ohľadu na svoj návrat už nemôže odvolávať na túto ochranu. V tomto prípade už pobyt v dožadujúcom členskom štáte totiž nie je dôsledkom skôr vykonaného odovzdania. Dokazuje to aj článok 27 ods. 3 písm. a) druhá možnosť rámcového rozhodnutia 2002/584 (§ 83h ods. 2 bod 1 druhá možnosť IRG), ktorý dovoľuje zatknutie po návrate na územie štátu aj pred uplynutím ochrannej lehoty 45 dní [článok 27 ods. 3 písm. a) prvá možnosť rámcového rozhodnutia 2002/584 (§ 83h ods. 2 bod 1 prvá možnosť IRG)]. Okrem toho v oblasti pôsobnosti článku 14 ods. 1 písm. b) Európskeho dohovoru o vydávaní sa uznáva, že opustením dožadujúceho členského štátu ochrana špeciality zaniká [*omissis*]. Nie je zjavný žiadny presvedčivý dôvod posudzovať to v režime rámcového rozhodnutia 2002/584 odlišne.
- 18 2. Obžalovaný by ochranu špeciality z predchádzajúceho vydania portugalským vykonávajúcim súdnym orgánom stratil v každom prípade, pretože formou odovzdania talianskym vykonávajúcim orgánom na základe iného európskeho zatykača sa v zmysle článku 27 ods. 3 písm. a) druhej možnosti rámcového rozhodnutia 2002/584 (§ 83h ods. 2 bod 1 druhá možnosť IRG) „vrátil“ do Nemecka. To, že sa tak stalo formou odovzdania, teda nie z autonómnych dôvodov obžalovaného, na tom nič nezmení. Každopádne v prípadoch, keď bolo územie dožadujúceho štátu najprv opustené dobrovoľne, sa uvedené ustanovenia nemajú vykladať v tom zmysle, že ochrana špeciality v prípade vynúteného návratu trvá ďalej. Z dôvodu uvedeného ustanovenia nemožno vyvodiť vôbec žiaden obmedzujúci prvok dobrovoľnosti. Ani výklad vo svetle cieľa sledovaného rámcovým rozhodnutím 2002/584 (pozri SDEÚ, rozsudok z 28. júna 2012 – C-192/12 PPU, West, bod 49) nevyvoláva potrebu rozšírenia normy, ktoré jeho dikciu dopĺňa o tento znak. Rámcové rozhodnutie 2002/584 je zamerané najmä na to, aby uľahčilo a urýchlilo súdnu spoluprácu a má prispieť k tomu, aby sa v celej únii vytvoril priestor slobody, bezpečnosti a spravodlivosti (pozri SDEÚ, *ibidem*, bod 53). Okrem toho má rámcové rozhodnutie 2002/584 nahradiť systém vydávania systémom zásadného vzájomného uznávania trestného stíhania a trestných rozsudkov (pozri SDEÚ, *ibidem*, bod 54). Aby tento cieľ nebol

ohrozený, musia sa predpoklady zásady špeciality, ktorá štruktúralne bráni zjednodušeniu a urýchleniu súdnej spolupráce, vykladať reštriktívne.

- 19 3. Napokon je tu aj súhlas vykonávajúceho súdneho orgánu, ktorý obžalovaného odovzdal, vyžadovaný ustanovením článku 27 ods.3 písm.g) rámcového rozhodnutia 2002/584. Vykonávajúcimi súdnymi orgánmi v zmysle článku 27 ods.3 písm. g) rámcového rozhodnutia 2002/584 sú v tomto konaní ako v prípadoch ďalšieho odovzdania na základe viacerých po sebe nasledujúcich európskych zatykačov iba vykonávajúce orgány toho členského štátu, ktorý vykonal posledné odovzdanie (k tomu pozri SDEÚ, ibidem, bod 80), v tomto prípade teda talianske orgány. Súhlas portugalských vykonávajúcich orgánov sa v tomto konaní nevyžaduje ani z dôvodov ochrany suverenity. Oveľa viac sú členské štáty na základe článku 1 ods.2 rámcového rozhodnutia 2002/584 v zásade povinné vyhovieť európskemu zatykaču; jeho vykonanie môžu odoprieť alebo viazať na podmienky iba v tých prípadoch, ktoré sú uvedené v článkoch 3 až 5 rámcového rozhodnutia 2002/584 (pozri SDEÚ, ibidem, body 55, 65). Tak v prípade výkonu prvého európskeho zatykača, ako aj v prípade žiadosti o súhlas s vykonaním druhého európskeho zatykača (článok 27 ods.4 rámcového rozhodnutia 2002/584) mohol portugalský vykonávajúci orgán uplatniť ustanovenia článkov 3 až 5 rámcového rozhodnutia 2002/584, čo však ani v jednom prípade neurobil.
- 20 Nemožno síce úplne vylúčiť, že výhrady v zmysle článkov 3 až 5 rámcového rozhodnutia 2002/584 nastanú až pri udeľovaní súhlasu s týmto konaním. V tomto prípade by však vzhľadom na zásady, na ktorých rámcové rozhodnutie spočíva, boli aj talianske vykonávajúce orgány povinné uplatniť tieto výhrady, ak by boli splnené predpoklady týkajúce sa obžalovaného (pozri SDEÚ, ibidem, bod 68). Výhrady uvedené v článku 4 bode 6 a článku 5 bode 3 rámcového rozhodnutia 2002/584, ktoré nemôžu uplatniť všetky vykonávajúce členské štáty, sa tu zjavne nevyskytujú. V ostatnom ide pri ochrane suverenity o výnimku zo zásady vzájomného uznávania (článok 1 ods.2 rámcového rozhodnutia 2002/584), ktorá však nesmie viesť k zmareniu cieľa sledovaného rámcovým rozhodnutím, a to zjednodušenia a zrýchlenia odovzdávania osôb medzi súdnymi orgánmi členských štátov v duchu zásady vzájomnej dôvery (pozri SDEÚ, ibidem, bod 77).

IV.

- 21 Je potrebné, aby Súdny dvor prejednal návrh s osobitnou naliehavosťou, článok 107 rokovacieho poriadku. O tom bude podaný samostatný návrh.

[omissis]

[omissis]

Príloha k uzneseniu 6. trestného senátu Bundesgerichtshof (Spolkový súdny dvor) z

21. apríla 2020 [omissis]

Obsah predpisov vnútroštátneho práva uplatniteľných na prípad

Zákon o medzinárodnej právnej pomoci v trestných veciach

§ 83h Špecialita

- (1) Osoby odovzdané členským štátom na základe európskeho zatykača nesmú:
 1. byť trestne stíhané, odsúdené alebo podrobené opatreniu obmedzujúcemu osobnú slobodu pre iný trestný čin spáchaný pred jej odovzdaním ako pre ten, pre ktorý boli odovzdané, a
 2. byť odovzdané ďalej, premiestnené alebo odsunuté do tretieho štátu.
- (2) Odsek 1 sa neuplatní, ak:
 1. odovzdaná osoba, ktorá mala možnosť opustiť územie pôsobnosti tohto zákona, tak neurobila počas 45 dní od jej prepustenia, alebo sa vrátila na toto územie po tom, ako ho opustila;
 2. trestný čin nie je sankcionovaný trestom odňatia slobody alebo ochranným alebo nápravným opatrením obmedzujúcim osobnú slobodu,
 3. trestné stíhanie nemá za následok uplatnenie opatrenia obmedzujúceho osobnú slobodu;
 4. je odovzdaná osoba podrobená výkonu trestu alebo ochranného alebo nápravného opatrenia, ktoré nezahŕňa pozbavenie slobody, aj keby tento trest alebo opatrenie mohli mať za následok obmedzenie osobnej slobody, alebo
 5. sa toho dožiadaný členský štát alebo odovzdaná osoba vzdali.
- (3) Vyhlásenie odovzdanej osoby o vzdaní sa uskutočnené po odovzdaní musí byť zapísané do zápisnice sudcu alebo štátneho zástupcu. Vyhlásenie o vzdaní sa je neodvolateľné. Odovzdávaná osoba o tom musí byť poučená.